

ข้อสังเกต
การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๔๔/๒๕๕๙
วันจันทร์ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่องพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เรื่อง การปฏิรูประบบและเครื่องมือด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม เพื่อสนับสนุนภารกิจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และประโยชน์สาธารณะ (เลื่อนมาจากการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๔๒/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙)

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายปานเทพ กล้านรงค์ราช

ควรนำข้อเสนอในรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนฉบับนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบป้องกันสาธารณภัย เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์

๑. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินควรต้องเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันทั่วถึง รวมทั้งควรสามารถกำหนดระยะเวลาการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ณ จุดเกิดเหตุได้อย่างแม่นยำ เพื่อให้การบริหารจัดการเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การสื่อสารในระบบการแพทย์ฉุกเฉินถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำเครือข่ายสำรองไว้สำหรับกรณีเครือข่ายหลักเกิดเหตุขัดข้องและไม่สามารถใช้งานได้ รวมทั้งต้องมีการทดสอบระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๓. ควรเชื่อมโยงและบูรณาการเครือข่ายสื่อสารระหว่างหน่วยงานซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติเข้าด้วยกัน เพื่อให้การบริหารจัดการสถานการณ์และการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีระบบ และมีเสถียรภาพ

นายนิกร จำนง

๑. ข้อเสนอเรื่องการจัดทำกรอบแผนแม่บทเพื่อนำเทคโนโลยีบรรดแบรนต์ไร้สาย รวมทั้งการนำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทยระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑) ในมิติความมั่นคงของชาติ ด้านความปลอดภัยสาธารณะ ภัยธรรมชาติ และภาวะวิกฤติที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้สนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรเป็นข้อเสนอเชิงพัฒนาหรือปรับปรุงให้การดำเนินงานทั้งสองเรื่องมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว หากเป็นการเสนอให้ดำเนินการในภาพรวมอาจทำให้ข้อเสนอดังกล่าวไม่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร

๒. ข้อเสนอเรื่องการให้มีบริการหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินเลขหมายเดียวทั่วประเทศเป็นประเด็นที่คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเคยเสนอมาแล้ว และถือเป็นประเด็นที่มีปัญหาและมีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง ดังนั้น คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนควรพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถนำข้อเสนอดังกล่าวไปปรับใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนต่อไป

๓. ไม่ควรกำหนดให้แผนการปฏิรูปด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล รวมทั้งเทคโนโลยี broadcast แปรนตร์ไร้สายเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำหรับภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งประโยชน์สาธารณะแห่งชาติเป็นหนึ่งในกรอบยุทธศาสตร์ชาติ แต่ควรจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากกว่า เนื่องจากในกรอบยุทธศาสตร์ชาติจะประกอบด้วยเรื่องสำคัญหลายเรื่อง และแผนการปฏิรูปนี้อาจถูกจัดลำดับความสำคัญรองลงมาจากเรื่องอื่น อันจะทำให้การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

นายกษิต ภิรมย์

๑. ตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ได้เสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการ (Command Center) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานและสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้น คณะกรรมการฯ ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการศูนย์บัญชาการดังกล่าว เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบริหารงานต่อไป

๒. เนื่องจากภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับประเด็นต่าง ๆ หลายด้าน ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงควรพิจารณาศึกษาร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เป็นต้น เพื่อให้การพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นไปอย่างรอบคอบและครอบคลุมประเด็นที่สำคัญในทุกมิติ

๓. ควรแยกกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยออกจากกระทรวงมหาดไทย แล้วจัดตั้งให้เป็นหน่วยงานกลางที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อให้มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

๔. ควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับวิธีจัดการกับภัยพิบัติที่ถูกต้อง โดยอาจจัดโครงการฝึกอบรมให้แก่ประชาชนที่สนใจทั่วไป เพื่อให้สามารถเผชิญและจัดการกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. รัฐควรจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติการภาคสนามในภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งจัดให้มีคลังพัสดุที่เก็บรวบรวมอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการให้ความช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนมีการสำรองอาหารและน้ำสะอาดไว้ใช้ในการอุปโภคและบริโภคไว้อย่างเพียงพอ เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับในกรณีที่เกิดภัยพิบัติฉุกเฉินขึ้นได้

นายครุจิต นาครทรรพ

๑. การนำระบบโครงข่ายบรรเทาภัยพิบัติไว้สายมาใช้สนับสนุนในการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและประโยชน์สาธารณะ (PPDR : Public Protection and Disaster Relief) เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาอำนวยความสะดวกในกรณีที่เกิดภัยพิบัติฉุกเฉินขึ้น ซึ่งถือเป็นระบบที่มีความสำคัญอย่างมาก ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงขอเสนอการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน จึงควรระบุให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและพัฒนาระบบดังกล่าว

๒. คณะกรรมการฯ ควรกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายในการออกแบบและติดตั้งระบบโครงข่ายบรรเทาภัยพิบัติไว้สายให้มีความชัดเจนมากกว่านี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าระบบดังกล่าวมีความคุ้มค่าแก่การลงทุนหรือไม่ เพียงใด

๓. เนื่องจากข้อมูลต่าง ๆ ในโครงข่ายบรรเทาภัยพิบัติไว้สาย ประกอบด้วยข้อมูลหลายประเภท ซึ่งข้อมูลส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลและเป็นความลับของทางราชการ ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบว่า หน่วยงานหรือบุคคลใดบ้างที่จะสามารถเข้าถึงข้อมูลในโครงข่ายฯ นั้นได้ เพื่อเป็นการรักษาไม่ให้ข้อมูลดังกล่าวรั่วไหลไปยังบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐและประชาชนทั่วไปได้

๔. หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรมีการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภาคปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญและพร้อมรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ รวมทั้งมีแผนปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติ (Execution plan) ที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. การจัดให้ศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉินมีเลขหมายโทรศัพท์เดียวทั่วประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการรับแจ้งเหตุฉุกเฉินนั้น ควรให้รัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและผลักดันให้โครงการดังกล่าวประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารความถี่วิทยุเพื่อกิจการโทรคมนาคม และกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม ควรทำหน้าที่ในการจัดสรรเลขหมายโทรศัพท์เท่านั้น

พลตำรวจโท อำนาจ นิมมะโน

๑. ควรให้ความสำคัญกับการป้องกันภัยธรรมชาติและสาธารณภัย โดยการปรับปรุงและพัฒนาให้ระบบการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการกับภัยพิบัติอยู่ประจำการในสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที

๒. หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาภัยธรรมชาติและสาธารณภัย เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงสาธารณสุข ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการบริหารจัดการกับภัยพิบัติระหว่างหน่วยงาน เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และเป็นปัจจุบัน ซึ่งจะประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ

นายอำพล จินดาวัฒนะ

๑. การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความทันสมัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรคำนึงถึงความรู้ความสามารถและศักยภาพของผู้ใช้งานด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนทั่วไป ดังนั้น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ จึงควรเป็นระบบที่ถูกออกแบบมาให้สามารถใช้งานได้ง่าย และเข้าถึงได้ทุกที่ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์จากระบบดังกล่าวได้
๒. รัฐควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับภัยพิบัติต่าง ๆ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ย่อมมีความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติที่มักเกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเองเป็นอย่างดี รวมทั้งย่อมทราบแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติในพื้นที่อีกด้วย

นายวิทยา แก้วภราดัย

๑. ควรนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการป้องกันภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นอย่างฉับพลัน เช่น อุทกภัย แผ่นดินถล่ม ไฟป่า คลื่นสึนามิ เป็นต้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เสี่ยงได้อย่างทันท่วงที ตลอดจนสามารถเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้
๒. ในอดีตที่ผ่านมา เมื่อเกิดภัยพิบัติและสถานการณ์ฉุกเฉินแล้ว ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ มักจะเกิดเหตุขัดข้องและไม่อาจใช้งานได้ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อระบบการติดต่อสื่อสารและการแจ้งให้ทราบถึงสถานการณ์ภัยพิบัติ ดังนั้น คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน จึงควรพิจารณาหาแนวทางหรือมาตรการในการแก้ไขเหตุขัดข้องดังกล่าวด้วย
๓. ในพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติมักจะมีขาดแคลนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในการบรรเทาความเดือดร้อนและให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ดังนั้น จึงควรมีการสนธิกำลังเข้าช่วยเหลือและควบคุมสถานการณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อให้สถานการณ์ต่าง ๆ คลี่คลายได้อย่างรวดเร็ว

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช

การปฏิรูประบบและเครื่องมือด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม เพื่อสนับสนุนภารกิจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและประโยชน์สาธารณะเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปอย่างเร่งด่วน เนื่องจากเรื่องดังกล่าวสามารถป้องกันและบรรเทาความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในกรณีที่เกิดสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ควรติดตามและผลักดันเพื่อให้เกิดการปฏิรูปอย่างต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา

ในอดีตที่ผ่านมาเมื่อเกิดภัยธรรมชาติและสาธารณภัย มักประสบปัญหาเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ขัดข้อง เนื่องจากมีการใช้งานเป็นจำนวนมากจนเกินขีดความสามารถของเครือข่ายโทรศัพท์ ดังนั้น คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาแนวทางหรือวิธีการป้องกันปัญหาดังกล่าว โดยหาแนวทางการติดต่อสื่อสารรูปแบบอื่น เช่น การใช้วิทยุสื่อสาร การสื่อสารผ่านดาวเทียม เป็นต้น เพื่อทดแทนการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ขัดข้อง ซึ่งจะทำให้การติดต่อสื่อสารในระหว่างการเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุภัยธรรมชาติหรือสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์

๑. รัฐบาลควรกำหนดวิธีการหรือแนวทางการสื่อสารไปยังประชาชนในกรณีที่กำลังจะเกิดหรือขณะเกิดภัยธรรมชาติหรือสาธารณภัย เพื่อแจ้งเตือนให้ประชาชนในพื้นที่เตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว โดยอาจใช้การสื่อสารผ่านแอปพลิเคชัน (Application) ทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น ไลน์ (LINE) เฟซบุ๊ก (Facebook) หรือการสื่อสารผ่านข้อความสั้น (SMS) เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยลดและบรรเทาความสูญเสียในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในขณะเกิดและหลังการเกิดภัยธรรมชาติและสาธารณภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรกำหนดการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ซึ่งจะสามารถป้องกันการสับสนของประชาชน และได้รับความสะดวกรวดเร็วในการได้รับการรวมทั้งทำให้การช่วยเหลือ พี่นฟูเยียวยาผู้ประสบภัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา

๑. ควรจัดให้มีช่องทางการรับแจ้งเหตุภัยธรรมชาติและสาธารณภัยในหลายรูปแบบ เช่น การแจ้งผ่านโทรศัพท์พื้นฐาน การแจ้งผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ การใช้วิทยุสื่อสาร การสื่อสารผ่านดาวเทียม เป็นต้น เพื่อป้องกันปัญหาในกรณีที่มีการสื่อสารช่องทางใดช่องทางหนึ่งขัดข้อง ซึ่งจะทำให้หน่วยงานที่รับแจ้งเหตุได้รับทราบสถานการณ์อย่างรวดเร็ว และสามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างทันท่วงที

๒. ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการสถานการณ์ภัยธรรมชาติและสาธารณภัย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์บัญชาการสถานการณ์ฉุกเฉินของประเทศ เพื่อควบคุมและบังคับบัญชาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยอาจกำหนดให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้อำนวยการศูนย์ดังกล่าว เพื่อให้สามารถสั่งการเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๓. ควรจัดให้มีการซ้อมแผนเผชิญเหตุและบริหารจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เนื่องจากสาธารณภัยเป็นสถานการณ์ที่คาดหมายไม่ได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด ดังนั้น การซ้อมแผนดังกล่าวจะทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องและ/หรืออุปสรรคจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมและถูกต้องต่อไป ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่มีความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ตลอดเวลา

นายอนุสิทธิ์ คุณากร

ในกรณีที่เกิดสาธารณภัย ควรกำหนดให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการประกาศและกระจายข่าวไปยังสาธารณชนเพียงหน่วยงานเดียว เพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนเกิดความสับสน นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะมีซ้อมแผนรับมือหรือเผชิญเหตุสาธารณภัยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกซ้อมในกรณีที่มีการติดต่อสื่อสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดขัดข้อง ซึ่งจะทำให้การเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้การปฏิรูประบบและเครื่องมือด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม เพื่อสนับสนุนภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและประโยชน์สาธารณะประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์

ระเบียบวาระที่ ๓.๒ รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม เรื่อง การพัฒนาและบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กเป็นคนดี

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายกษิต ภิรมย์

ควรมีการประสานความร่วมมือกันภายในสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อพิจารณาการจัดทำแผนแม่บทหลัก เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคอนไทยที่ขาดคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมตามหลักของศาสนา รวมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนาและบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม ให้มีความครอบคลุมในทุกสถาบันการศึกษาของประเทศ และปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรมที่มีค่านิยมและทัศนคติอันดี ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางการบรรจุหลักสูตรดังกล่าวให้มีความเหมาะสมกับระบบการศึกษาของประเทศไทยทั้งระบบ รวมทั้งกำหนดแนวทางการนำหลักธรรมของแต่ละศาสนาไปปลูกฝังค่านิยม และทัศนคติที่มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดี เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวันของคนไทยทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย และสนับสนุนบุคคลที่มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม หรือบุคคลที่มีความเจริญทั้งทางด้านวัตถุ นิยม ควบคู่ไปกับการมีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมอันดี ให้มีโอกาสทางสังคมมากขึ้นและส่งเสริมการเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชนในสังคมไทย

๒. คำนึงถึงผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนรู้อันสำคัญ และภาระของผู้บริหาร ครู และเยาวชน ที่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามแนวทางการปฏิรูประบบการศึกษาของประเทศไทย เช่น การบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม หลักสูตรการเมือง วิชาความเป็นพลเมืองที่ดี วัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข เป็นต้น รวมทั้งโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น โครงการโตไปไม่โกง โครงการฝึกรบมเกี่ยวกับประชาธิปไตย โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการสร้างความสัมพันธ์ด้านการศึกษาให้มีความครอบคลุมหลักสูตรของทุกสถาบันในประเทศไทย

นายอำพล จินดาวัฒนะ

๑. การพัฒนาและบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม ไว้ในระบบการศึกษาของประเทศไทย เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่งที่มีคุณธรรม และจริยธรรม นั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิรูปเฉพาะระบบการเรียนรู้อันสำคัญของประเทศไทย ซึ่งหากคำนวณจากช่วงอายุ ๕๐ ปี สามารถเทียบเป็นสัดส่วนการศึกษาในช่วงอายุได้เท่ากับหนึ่งในสิบเท่านั้น สำหรับสัดส่วนอื่นเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียนหรือนอกระบบการศึกษา จากประสบการณ์ ความชำนาญ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูประบบการศึกษาของประเทศไทยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงควรกำหนดหลักสูตรดังกล่าว ให้เป็นการเรียนรู้

นอกระบบการศึกษาที่สำคัญ ทั้ง ๕ เรื่อง ได้แก่ ด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรมและจริยธรรม มากกว่าการกำหนดให้เป็นหลักสูตรของระบบการศึกษาหลักในประเทศ รวมทั้งควรบูรณาการหลักสูตร การเรียนการสอนในระบบการศึกษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้นอกระบบการศึกษา อันจะทำให้เกิดการพัฒนาระบบการศึกษาและระบบการเรียนรู้ของประชาชนในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๒. ควรมีการสนับสนุนบุคคลตัวอย่างที่มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดี โดยนำผู้สูงวัยและบุคคลที่มีความรู้ความสามารถควบคู่กับการมีคุณธรรมเข้ามาเรียนรู้ร่วมกันจากการเรียนรู้ชีวิตของคนในแต่ละสังคม เพื่อสร้างบุคคลที่มีแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนและสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการพัฒนาให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และมีคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งกำหนดให้บุคคลที่มีคุณสมบัติด้านคุณธรรม และจริยธรรม มีโอกาสหรือได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น สถาบันการศึกษาเปิดรับสมัครบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ดี และมีประวัติที่ดี เป็นคนดี มีความเสียสละ ฯลฯ เป็นต้น อันจะทำให้เกิดการกระตุ้นการปลูกฝังทัศนคติที่ดี ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงบริบทของสังคมไทยต่อไป

นายอิศรา ศานติศาสตร์

๑. การพัฒนาและบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กเป็นคนดี โดยมีการศึกษาปัญหาจากโครงสร้างและการบริหารจัดการ ทั้งด้านครูสอนไม่ตรงตามวุฒิการศึกษาหรือความไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ปัญหาการขาดแคลนครู ปัญหาการขาดโอกาสความไม่เสมอภาคในการศึกษา ปัญหาการขาดสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบท ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ปัญหาอาชญากรรมการศึกษา เยาวชนยกพวกตีกัน และปัญหาการมุ่งผลิตรายการเชิงประมาทมากกว่าคุณภาพ ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างทางการศึกษาเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดถึงการแก้ไข ปัญหาทางด้านเนื้อหา โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) ควรมีการปฏิรูปร่วมกันทั้งในระดับโครงสร้าง เนื้อหารายวิชา และจำนวนชั่วโมง ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน เช่น การปรับจำนวนชั่วโมงวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาเศรษฐศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นและชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นวิชาที่มีความสำคัญในการแข่งขันของตลาดแรงงานในภูมิภาคอาเซียนและในระดับโลก

๒) ควรกำหนดสัดส่วนของคำถามวิชาคณิตศาสตร์ในการออกข้อสอบจากเดิมที่เป็นปัญหา คำถามเกี่ยวกับการซื้อขายประมาณร้อยละห้าสิบ และเป็นโจทย์เกี่ยวกับการผลิตร้อยละสี่สิบ และเป็นโจทย์เกี่ยวกับการทำบุญไม่ถึงร้อยละห้า โดยควรเพิ่มสัดส่วนของคำถามที่เกี่ยวกับการทำบุญให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๒. ควรพิจารณายุบหรือควบรวมโรงเรียนระดับประถมศึกษาเข้าด้วยกันเฉพาะโรงเรียนของทางภาครัฐ และให้การยุบหรือควบรวมโรงเรียนของภาคเอกชนเป็นอำนาจของผู้ประกอบการหรือเจ้าของโรงเรียนเป็นผู้ตัดสินใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและเป็นการประหยัดงบประมาณของภาครัฐได้อีกด้วย

๓. ควรกำหนดมาตรการป้องกันการก่ออาชญากรรมทางการศึกษาในเรื่อง การทุจริตการสอบเข้า การรับจ้างเรียนหนังสือแทน การยกพวกตีกัน การจ้างทำวิทยานิพนธ์ ในระดับโครงสร้างทางการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบการศึกษาของเทศบาลได้อย่างยั่งยืนต่อไป

นายธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์

๑. การพัฒนาและบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรมตามหลักของศาสนา เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กเป็นคนดี จำเป็นต้องมีการส่งเสริมการเรียน การสอนทางด้านศาสนาที่มีความชัดเจนในเรื่องจุดประสงค์หลักของความหมาย และการใช้หนังสือหรือตำรา ที่มีประโยชน์ที่ดี ในการศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสังคม คือ “หนังสือธรรมบุญชีวิต” โดยมีเนื้อหา รูปแบบของการสร้างคนดีและการจัดการศึกษาที่ดี เข้ามาบรรจุเป็นเนื้อหาหลักและเป็นแบบอย่างที่ดี ในการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนต้นจนถึงระดับมหาวิทยาลัย

๒. ควรกำหนดคุณสมบัติของผู้สอนทางด้านการศึกษา คุณธรรม และจริยธรรม ต้องมีความชำนาญ เฉพาะด้านหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะหรือเป็นผู้ที่ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี โดยให้มหาวิทยาลัยของสงฆ์ เปิดโอกาสให้กับคนในชุมชนได้รับการศึกษาทางด้านวิชาการควบคู่ไปกับด้านคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งกำหนดให้ระดับชั้นเปรียญธรรมของสงฆ์สามารถเทียบเคียงได้เหมือนกับระดับชั้นการศึกษาระดับปริญญา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเหล่านี้ เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถบรรจุเข้าเป็นบุคลากรวิชาชีพครูในสถาบันการศึกษาได้ อันจะก่อให้เกิดแบบอย่างที่ดีและเกิดประโยชน์แก่คนในสังคมไทยอย่างแท้จริง

นายนิกร จ้างง

การกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้กับเยาวชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อนมาก หากนำเรื่อง เกี่ยวกับการกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งมีลักษณะขององค์ความรู้ที่แตกต่างกัน มากำหนดไว้ในรายวิชาเดียวกัน ก็อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเยาวชนในอนาคตได้ ดังนั้น การกำหนด หลักสูตรการเรียนการสอนแยกเป็นแต่ละรายวิชาน่าจะเหมาะสมกว่าการรวมทั้ง ๖ เรื่องไว้ในรายวิชาเดียวกัน

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช

๑. หากนำแนวคิดการรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ซึ่งให้ความสำคัญและน้ำหนักการให้คะแนนกับองค์ประกอบอื่นที่นอกเหนือจากผลการทดสอบกลาง เช่น ผลการเรียนในระดับไฮสคูล (high school) หรือการทำกิจกรรมในขณะที่ศึกษาที่ผ่านมา เป็นต้น มาปรับใช้กับการรับนักศึกษาของประเทศไทยก็จะสามารถแก้ไขปัญหาความไม่สนใจในชั้นเรียนได้ รวมทั้งหากมีการปรับระบบ การเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งจะเริ่มใช้ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ โดยระบบใหม่นี้จะเป็น “ระบบสอบกลาง” ประกอบกับนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ก็จะทำให้เยาวชนเกิดความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม เพิ่มมากขึ้น

๒. แนวคิดการให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องกับด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม จัดทำคำขอตั้งงบประมาณเพื่อไปสอนหนังสือให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษานั้น หากมีการดำเนินการจริง ก็จะมีการตั้งคำของบประมาณเป็นวงเงินที่สูงมาก เพราะปัจจุบันมีสถานศึกษาในหลายรูปแบบและมีจำนวนมาก ดังนั้น คณะกรรมาธิการควรพิจารณากำหนดแนวทางให้แต่ละกระทรวงสามารถดำเนินการตามแนวคิด ดังกล่าวได้อย่างชัดเจนและเกิดความเหมาะสม

พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม

๑. เด็กและเยาวชนจะได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัว ชุมชน รวมทั้งการหล่อหลอมให้เป็นคนดีจากสถาบันในชุมชน ได้แก่ วัดและโรงเรียน หรือสถาบันตามหลัก “บวร” แต่ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้เด็กและเยาวชนละเลยสถาบันดังกล่าวและให้ความสำคัญกับสื่อบางประเภทแทน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนขาดภูมิคุ้มกันด้านทานและถูกชักนำไปในทางที่ไม่ดี ดังนั้น ควรนำเรื่องการกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม มาเป็นภูมิคุ้มกันด้านทานและสร้างคนดี ผ่านสถาบันตามหลัก “บวร” คือ บ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากที่สุด

๒. การสร้างเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีควรใช้สถาบันตามหลัก “บวร” เป็นเครื่องมือสำคัญ รวมทั้งควรบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดหลักสูตรและให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน

รองศาสตราจารย์วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ

๑. คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรมควรประมวลและกำหนดลักษณะของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ ๒๑ รวมทั้งกำหนดทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ตลอดจนพฤติกรรมของคนดีในเชิงกฎหมายและประเพณีวัฒนธรรม เพื่อให้เยาวชนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ได้อย่างมีคุณภาพ

๒. คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ควรบูรณาการการทำงานเพื่อร่วมกันกำหนดทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ตลอดจนพฤติกรรมของคนไทยที่เป็นคนดีเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นกลไกสำคัญในการสร้างคนไทยที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ ๒๑

พลเอก พอพล มณีรินทร์

๑. กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๕๙) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยกำหนดเนื้อหาสาระในหลักสูตรการเรียนการสอนไว้เป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้เรียนใช้ในการคิดวิเคราะห์และต่อยอดองค์ความรู้ แต่ในข้อเท็จจริงกลับพบว่า กระบวนการเรียนการสอนของเด็กไทยเป็นการเรียนรู้ที่มีลักษณะการเรียนการสอนแบบบรรยาย (Passive learning) คือ ผู้เรียนนั่งฟังผู้สอนเป็นหลักและไม่ได้ฝึกคิดวิเคราะห์หาคำตอบหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ ส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียนตกต่ำลง ดังนั้น ควรปรับกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นแบบคิดวิเคราะห์ (Active learning) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ ต่อยอดองค์ความรู้และปรับใช้กับการดำรงชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. รายงานของคณะกรรมการมีข้อเสนอแนะการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอน โดยจะปรับโครงสร้างหลักสูตรด้วยการลดรายวิชาในสาระสำคัญลงและเพิ่มเวลาเรียนด้านกีฬา ศิลปะ

วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม ให้มากขึ้น แต่การดำเนินการดังกล่าวย่อมกระทบกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จนอาจส่งผลให้การขับเคลื่อนในเรื่องดังกล่าวเกิดความล่าช้า ดังนั้น จึงเห็นว่าควรดำเนินการปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในเรื่องที่สามารถดำเนินการได้ทันทีไปก่อน เช่น การเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางหรือการเรียนการสอนแบบคิดวิเคราะห์ (Active learning) เป็นต้น ซึ่งจะสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษเกี่ยวกับ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ด้วย

นางถวิลวดี บุรีกุล

๑. ในการบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กเป็นคนดีนั้น คณะกรรมการควรให้ความสำคัญในเรื่องของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่นหรือพื้นที่ด้วย เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเด็กนักเรียน โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวอย่างเป็นอิสระ

๒. รายงานของคณะกรรมการไม่ได้มีการกล่าวถึงหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับเด็กนักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาว่าจะมีแนวทางหรือวิธีการดำเนินการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างไร ดังนั้น คณะกรรมการจึงควรมีการพิจารณาเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมด้วย

๓. นอกจากการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเน้นให้เด็กเป็นคนดีแล้ว คณะกรรมการควรมีการเพิ่มเติมเนื้อหาในเรื่องของการเป็นพลเมืองที่ดีควบคู่กันไปด้วย เพราะพลเมืองที่ดีนั้นนอกจากจะหมายถึงการเป็นคนดีแล้ว ยังจะต้องเป็นคนดีที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

นายปานเทพ กล้านรงค์ธำณ

๑. การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเน้นให้เด็กเป็นคนดีนั้น ควรมีการปลูกฝังค่านิยมในเรื่องของความมีจิตสำนึก การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม หรือผลประโยชน์ของประเทศชาติไว้ในหลักสูตรด้วย

๒. รายงานของคณะกรรมการควรมีการบรรจุหรือเพิ่มเติมหลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างค่านิยมในเรื่องของความพอประมาณ ความมีวินัย และความรับผิดชอบอีกด้วย

๓. หลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเน้นให้เด็กเป็นคนดีนั้น ควรเป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญในเรื่องของภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี โดยจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนมีการฝึกภาคปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมไม่ว่าจะอยู่ในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ตาม

๔. ครู อาจารย์ ผู้ทำหน้าที่สอนเด็กนักเรียน เป็นผู้ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนในสถานศึกษา ดังนั้น ครู อาจารย์จึงควรเป็นตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดีในเรื่องของความเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองก็ควรมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวแก่บุตรหลานของตนด้วย จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลานของตน เพื่อให้เด็กนักเรียนและผู้ปกครองเกิดความผูกพัน ตลอดจนทำให้เด็กนักเรียนเกิดความรู้สึกรัก ห่วงแหน และรู้จักรับผิดชอบต่อชุมชนหรือประโยชน์ของส่วนรวม

๕. ควรมีการกำหนดแนวทางหรือวิธีการให้รางวัลแก่เด็กนักเรียนที่มีความประพฤติดี เพื่อจูงใจให้เด็กนักเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการทำความดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนรุ่นต่อไป เช่น อาจกำหนดให้เด็กนักเรียนที่มีความประพฤติดีได้รับสิทธิพิเศษบางประการในการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น เป็นต้น

นายกิตติ กิตติโชควัฒนา

๑. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กนักเรียนนั้น ควรให้ความสำคัญในเรื่องของครอบครัว เป็นอันดับแรก เพราะครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้หรือโรงเรียนแห่งแรกในชีวิตที่จะช่วยพัฒนาให้เด็กเติบโตขึ้น เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป

๒. การผลิตครู อาจารย์ที่มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากประการหนึ่ง ดังนั้น รัฐจึงควรให้การสนับสนุนหรือผลักดันให้มีการจัดตั้งสถาบันที่สามารถผลิตครู อาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถในการสอน และมีความเป็นครูมืออาชีพ โดยสถาบันดังกล่าวจะต้องสร้างหลักประกันให้แก่ผู้เรียน เช่น อาจมีค่าตอบแทนในระหว่างเรียน หรือเมื่อเรียนจบแล้วสามารถบรรจุเป็นครู อาจารย์ได้ในทันที เป็นต้น เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาสู่อาชีพครู อาจารย์ อย่างไรก็ตาม ครู อาจารย์ที่ควรให้การสนับสนุนเป็นอันดับแรกคือ ครู อาจารย์ระดับชั้นประถม เพราะเป็นครู อาจารย์ในลำดับต้นที่จะช่วยวางพื้นฐานให้เด็กเติบโตขึ้นมา เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

นายศุภจิต นาครทรรพ

๑. รายงานของคณะกรรมการมีข้อน่าสังเกตว่า ข้อเสนอการปฏิรูป เรื่อง การพัฒนาและบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กเป็นคนดีนั้น เมื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะสามารถนำไปดำเนินการได้จริงหรือไม่อย่างไร เนื่องจากมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การปฏิรูปเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๒. การเพิ่มอัตรากำลังของบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะอัตรากำลังของครู อาจารย์ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งการสอนให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องของคุณธรรม และจริยธรรมนั้น อาจจำเป็นต้องใช้ครู อาจารย์ที่มีความรู้หรือจบมาทางด้านนี้โดยตรง แต่งบประมาณในการเพิ่มบุคลากรทางการศึกษามีค่อนข้างจำนวนจำกัด ดังนั้น คณะกรรมการจึงควรมีการเพิ่มเติมแนวทางหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาครู อาจารย์ที่มีอยู่ในสถาบันการศึกษาให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวได้

๓. การลดวิชาเรียนที่มีความสำคัญ เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือ ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น อาจจะไม่ใช่วิธีการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสมมากนัก เนื่องจากวิชาหลักเหล่านี้เป็นวิชาที่มีความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น คณะกรรมการจึงควรมีการพิจารณา ทบทวนแก้ไขปรับปรุงแนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเรื่องดังกล่าว โดยอาจกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนเพิ่มเติมให้อยู่นอกเวลาเรียนปกติหรือเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียน ก็ได้ตามความเหมาะสม

๔. ในเรื่องของการบูรณาการการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรมนั้น ยังไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปที่สมบูรณ์นัก คณะกรรมการจึงควรมีการเพิ่มเติมข้อมูลหรือแนวทางการปฏิรูปให้มีความครบถ้วน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาโดยตรง ดังนั้น คณะกรรมการจึงควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาด้วย

๕. รายงานของคณะกรรมการได้มีการกล่าวถึง การให้สิทธิและโควตาพิเศษ รวมทั้งการจัดสรรทุนการศึกษาว่า เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษา และเป็นการสร้างปัญหาให้กับสถาบันการศึกษา เพราะจะทำให้ได้เด็กนักเรียนที่ขาดสมรรถนะเพียงพอที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษานั้น มีข้อน่าสังเกตว่า การให้สิทธิและโควตาพิเศษแก่เด็กนักเรียนก็เป็นวิธีการสร้างความเท่าเทียมในสังคมประการหนึ่งเช่นกัน ดังนั้น คณะกรรมการจึงควรมีการพิจารณาทบทวนแนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เกิดความเหมาะสม เพื่อให้เด็กนักเรียนที่สมัครสอบตามวิธีการปกติและเด็กนักเรียนที่ได้รับสิทธิพิเศษสามารถเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา

๑. ข้อเสนอแนะการปฏิรูปที่ให้มีการปรับลดเวลาเรียนในวิชาหลัก เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือภาษาต่างประเทศ เป็นต้น แล้วให้เพิ่มเติมวิชาอื่น ๆ เข้าไปแทนนั้น อาจเป็นข้อเสนอหรือวิธีการแก้ไขปัญหาก็ไม่ตรงจุดมากนัก เพราะปัญหาของระบบการศึกษาไทยไม่ได้เกิดจากการเรียนการสอนที่มากเกินไปแต่เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากปัญหาอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น การขาดสื่อการเรียนการสอน การขาดแคลนครู อาจารย์ ในสาขาวิชาที่มีความต้องการ เป็นต้น ดังนั้น คณะกรรมการจึงควรมีการพิจารณาทบทวนแก้ไขปรับปรุงข้อเสนอดังกล่าวให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพของปัญหาต่อไป

๒. คณะกรรมการควรให้ความสำคัญในเรื่องของการอ่าน การเขียน และการคำนวณของเด็กไทย โดยต้องให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาคุณภาพของเด็กไทยให้สามารถ “อ่านเข้าใจ เขียนได้ดี และคำนวณเก่ง” เพราะในปัจจุบันพบว่าเด็กไทยมีปัญหาในการอ่าน การเขียน และการคำนวณค่อนข้างมาก

๓. คณะกรรมการควรมีการเพิ่มเติมในเรื่องของการปลูกฝังค่านิยมที่สามารถพัฒนาให้เด็กไทยเป็นผู้ที่มีวินัย มีอุดมการณ์ มีความรักชาติ มีความซื่อสัตย์สุจริตไว้ในรายงานด้วย

๔. หลักสูตรการเรียนการสอนไม่จำเป็นจะต้องจำกัดอยู่ในเฉพาะเวลาเรียนแต่เพียงอย่างเดียว แต่นอกเวลาเรียนก็สามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนได้ ดังนั้น อาจจะไม่จำเป็นต้องลดเวลาเรียนในวิชาหลัก แต่ควรมีการกำหนดหลักสูตรหรือวิธีการเรียนรู้หรือกิจกรรมต่าง ๆ นอกเวลาเรียนเพิ่มเติมแทน เช่น อาจจะใช้เวลาว่างในช่วงวันหยุดหรือในช่วงปิดเทอมจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักสูตรที่รัฐกำหนดหรือตามหลักศาสนาก็ได้ เป็นต้น และอาจใช้วัด ศาสนสถาน หรือสถานที่ของส่วนราชการที่มีความพร้อม เช่น ค่ายลูกเสือ ค่ายทหาร ศูนย์ฝึกอบรมของตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมของส่วนราชการ เป็นต้น เป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยให้ครู อาจารย์ หรือวิทยากรในส่วนราชการนั้น ๆ เป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรม

๕. รัฐควรมีการกำหนดแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมหรือเปิดโอกาสให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาสามารถจัดสอนพิเศษให้แก่เด็กนักเรียนที่มีความสนใจในช่วงเวลาว่างหรือนอกเวลาเรียนได้ เพื่อให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสทบทวนความรู้ที่ตนได้เรียนมา

๖. รัฐควรมีการแก้ไขปรับปรุงแนวทางหรือวิธีการเปรียบเทียบคุณวุฒิทางการศึกษาของพระภิกษุและสามเณรให้มีความเหมาะสม เช่น พระภิกษุหรือสามเณรที่เรียนจบเปรียญธรรม ๓ ประโยค ควรจะเทียบคุณวุฒิทางการศึกษาได้ไม่ต่ำกว่าฆราวาสผู้ที่เรียนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นต้น

กลุ่มงานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สำนักกรรมการ ๓